

КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ
Харківського національного університету
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

МАТЕРІАЛИ
VII Міжнародної
науково-практичної конференції

АВІАЦІЯ
ПРОМИСЛОВІСТЬ
СУСПІЛЬСТВО

КРЕМЕНЧУК
14 травня 2026 року

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ
НАУКОВИЙ ПАРК «НАУКА ТА БЕЗПЕКА»**

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної науково-практичної конференції

**«АВІАЦІЯ, ПРОМИСЛОВІСТЬ,
СУСПІЛЬСТВО»**

Дата проведення конференції – 14 травня 2026 року

**14 травня 2026 року
м. Кременчук**

**MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE
KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY OF INTERNAL
AFFAIRS
KREMENCHUK FLIGHT COLLEGE
«SCIENCE AND SECURITY» SCIENCE PARK**

PROCEEDINGS

of the VII International scientific and practical conference

«AVIATION, INDUSTRY, SOCIETY»

Date – May 14, 2026

*May 14, 2026
Kremenchuk*

*Рекомендовано до друку оргкомітетом відповідно до
доручення Харківського національного університету
внутрішніх справ від 23 лютого 2026 року № 16*

Організаційний комітет

Голова оргкомітету

Валерій Сокурєнко, Харківський національний університету внутрішніх справ, ректор, генерал поліції третього рангу, заслужений юрист України, член-кореспондент Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор

Заступники голови оргкомітету

Віктор Василенко, Харківський національний університету внутрішніх справ, перший проректор, підполковник поліції, доктор юридичних наук, доцент
Олександр Музичук, Харківський національний університету внутрішніх справ, проректор, полковник поліції, заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор

Секретар оргкомітету

Наталія Кіцель, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, науковий співробітник відділу організації наукової діяльності

Члени оргкомітету

Руслан Яковлєв, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, директор

Олена Цимбалістова, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, заступник директора коледжу з освітньої та наукової діяльності, кандидат економічних наук

Тетяна Козловська, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, завідувач кафедри авіаційного транспорту, кандидат хімічних наук, доцент

Євген Волканін, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, завідувач кафедри електронних комунікацій, радіотехніки та авіоніки, кандидат технічних наук

Марина Кірюхіна, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, завідувач кафедри управління, соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін, доктор філософії

Сергій Абламський, Харківський національний університету внутрішніх справ, начальник відділу організації наукової діяльності, майор поліції, кандидат юридичних наук, доцент

Людмила Олійник, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, начальник відділу організації наукової діяльності

Віталій Бегма, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, начальник відділу інформаційно-технічного забезпечення

Микола Коваль, Харківський національний університет внутрішніх справ, начальник відділу комунікацій;

Тетяна Матюшкова, Харківський національний університет внутрішніх справ, начальник відділу міжнародного співробітництва;

Олександр Полховський, Харківський національний університету внутрішніх справ, начальник відділу інформаційно-технічного забезпечення

Ігор Кім, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, інспектор групи комунікації

A20

Авіація, промисловість, суспільство : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кременчук, 14 травня 2026 року) / Міністерство внутрішніх справ України, Харківський національний університет внутрішніх справ, Кременчуцький льотний коледж. Харків : ХНУВС, 2026. 514 с.
ISBN 978-617-8689-01-8

У збірнику оприлюднені результати наукових досліджень учених, здобувачів вищої освіти, практиків з питань сучасних тенденцій і перспектив розвитку авіації, промисловості, суспільства в умовах сьогодення.

УДК 62(33:34:37:61:65:80)

Доповіді друкуються в авторській редакції!

**Оргкомітет не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність
за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть
автори публікацій.**

Organizing Committee

Chairman of the Organizing Committee

Valerii Sokurenko, Kharkiv National University of Internal Affairs, Rector of Kharkiv National University of Internal Affairs, Police General of the third rank, Honored Lawyer of Ukraine, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Doctor of Law, Professor

Deputy Chairmen of the Organizing Committee

Viktor Vasylenko, Kharkiv National University of Internal Affairs, First Vice-Rector of Kharkiv National University of Internal Affairs, Police Lieutenant Colonel, Doctor of Law, Associate Professor

Oleksandr Muzychuk, Kharkiv National University of Internal Affairs, Vice-Rector of Kharkiv National University of Internal Affairs, Police Colonel, Honored Lawyer of Ukraine, Doctor of Law, Professor

Organizing Committee Secretary

Nataliia Kitsel, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Associate Researcher at the Scientific Activity Organization Department

Organizing Committee Members

Ruslan Yakovliev, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Director

Olena Tsymbalistova, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Deputy Director of the College, Candidate of Economic Sciences

Tetiana Kozlovska, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Air Transport Department, Candidate of Chemical Sciences, Associate Professor

Yevhen Volkanin, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Department of Electronic Communications, Radio Engineering and Avionics, Candidate of Technical Sciences
Maryna Kiriukhina, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Department of Management, Social Sciences, Humanities and Fundamental Disciplines, Ph.D.

Serhii Ablamskyi, Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Scientific Activity Organization Department, Police Major, Candidate of Law, Associate Professor

Liudmyla Oliinyk, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Scientific Activity Organization Department

Vitalii Behma, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Information and Technical Support Department

Mykola Koval, Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Communication Department

Tetyana Matiushkova, Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the International Cooperation Department;

Oleksandr Polkhovskiy, Kharkiv National University of Internal Affairs, Head of the Information and Technical Support Department

Ihor Kim, Kremenchuk Flight College of Kharkiv National University of Internal Affairs, Communications Group Inspector

A20

Aviation, industry, society : proceedings of the VII International scientific and practical conference (Kremenchuk, Ukraine, May 14, 2026) / Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kremenchuk Flight College. Kharkiv, 2026, 514 p.
ISBN 978-617-8689-01-8

The proceedings publish the results of scientific research by scientists, students of higher education, and practitioners on the issues of modern trends and prospects for the development of aviation, industry, and society in today's conditions.

UDC 62(33:34:37:61:65:80)

Reports are printed in the author's editorial office!

**The organizing committee does not always share the opinion and views of the authors.
Authors of publications are responsible for the authenticity of facts, proper names,
names, quotes, numbers and other information.**

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

ректора Харківського національного університету внутрішніх справ генерала поліції третього рангу, заслуженого юриста України, члена-кореспондента Національної академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора

Валерія Васильовича Сокурєнка

Шановні учасники та учасниці конференції! Від імені ректорату та Вченої ради Харківського національного університету внутрішніх справ радий вітати вас із початком роботи VII Міжнародної науково-практичної конференції «Авіація, промисловість, суспільство».

Уже сьомий рік поспіль ця конференція проходить на базі Кременчуцького льотного коледжу Харківського національного університету внутрішніх справ, що свідчить про її важливість і актуальність навіть у цей складний час повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну та високий науковий рівень поданих на розгляд досліджень.

VII Міжнародна науково-практична конференція «Авіація, промисловість, суспільство», як і в попередні роки, розпочала свою роботу напередодні Дня науки в Україні, який щороку відзначається у третю суботу травня. Адже наука як рушійна та об'єднуюча сила у мирний час створює нові можливості для технологічного розвитку, економічного зростання та суспільного прогресу, а в умовах сучасних викликів стає важливим інструментом забезпечення стійкості держави, розвитку інновацій, зміцнення міжнародної співпраці та підготовки висококваліфікованих фахівців для стратегічно важливих галузей.

Тематика конференції охоплює такі напрями, як: аналіз авіаційної та ракетно-космічної галузей, авіаційних систем і безпілотних літальних апаратів; вивчення проблем авіоніки, електромеханіки та електроніки в авіації та пошуки шляхів їх вирішення; дослідження та вдосконалення правових, філологічних і соціально-історичних аспектів суспільства; вивчення інноваційних методів у науці, техніці та освіті; раціональне природокористування, відновлення й захист довкілля; економічні проблеми в умовах воєнного стану; забезпечення рівних прав і свобод для людини та громадян.

Цього року до оргкомітету конференції подано понад 120 тез доповідей від учасників з України та восьми країн світу (Республіка Польща, Королівство Швеція, Республіка Болгарія, Угорщина, Литовська Республіка, Естонська Республіка, Федеративна Республіка Німеччина, Киргизстан).

Щиро дякую членам Організаційного комітету, усім доповідачам та учасникам за натхненну працю й підтримку. Своєю участю ви підтверджуєте зацікавленість у підвищенні якості підготовки фахівців у наш непростий час.

Бажаю вам плідних дискусій, натхнення для нових ідей, нових професійних контактів і вагомих результатів. Нехай ця конференція стане кроком уперед у відродженні нашої землі й створенні щасливого майбутнього. Слава Україні!

ЗМІСТ

<i>Жибак А.А., Герасименко І.В.</i> Специфіка договорів страхування авіаційних ризиків під час дії воєнного стану.....	336
<i>Заїка Ю.О.</i> Межі відповідальності авіаперевізника в умовах форс-мажору: правове регулювання та правозастосовні аспекти в Україні та ЄС.....	342
<i>Ivashchenko S.M., Tserkovna M.S.</i> Problems of implementing the norms of international humanitarian law in the activities of the armed forces of Ukraine.....	347
<i>Козак Р.О.</i> Напрями удосконалення законодавства України у сфері аерокосмічної промисловості.....	350
<i>Мелех Л.В., Тарнавчик Т.Ю.</i> Цифровізація господарського судочинства як гарантія доступу до правосуддя в умовах воєнного стану.....	354
<i>Расторгуєва Н.О.</i> Гендерна рівність під час дії правового режиму воєнного стану: вітчизняний та європейський досвід.....	357
<i>Похиленко І.С.</i> Ветеранське підприємництво у сфері безпілотних технологій як пріоритетний напрям державної підтримки в умовах воєнного стану.....	360
СЕКЦІЯ 13. Економічні проблеми в умовах воєнного стану: менеджмент, економіка, логістика, фінанси і облік	367
<i>Bako Tomas, Pererva Petro.</i> Formation of social responsibility of industrial enterprises.....	368
<i>Keršys Robertas, Pererva Petro.</i> Peculiarities of air transport utilization under martial law conditions.....	371
<i>Keršys Arturas, Pererva P.G.</i> Specific features of small aircraft utilization for commercial purposes.....	375
<i>Kniaz Viktor, Kobieliava Tetiana.</i> Market positioning technologies in the leather products industry.....	379
<i>Moroz Karyna, Kobieliava Tetiana, Kravets Illia.</i> The financial component of operational management.....	384
<i>Nagy Szabolcs, Kobieliava Tetiana.</i> Peculiarities of conducting international business under martial law conditions.....	388
<i>Prokopenko Olga, Pererva Petro.</i> Forms and methods of providing scientific services in the knowledge economy.....	391
<i>Veres Somosi Mariann, Pererva Petro.</i> Formation of funding sources for universities in the European union.....	395

science.com.ua/article/114 (дата звернення: 24.03.2026).

5. Лук'янчук Я. Гендерна рівність в українській армії під час російсько-української війни. *Агора. Журнал соціальних наук*. 2025. Вип. 3. № 1. С. 8–29. DOI: <https://doi.org/10.25264/2786-9202/3.1-8-29>.

6. Міщенко К. The impact of martial law on the implementation of gender equality in the activities of the National Police of Ukraine. *Вісник прокуратури*. 2026. № 1. С. 45–58.

7. Protoosavulka L. Legal aspects of gender equality and their legislative fixation under martial law. *Environmental Science*. 2023. Vol. 14, № 1. P. 33–42.

8. Ukraine and the Netherlands v. Russia : Judgment (Merits) of the European Court of Human Rights of 9 July 2025 (Applications nos. 8019/16, 43800/14, 28525/20 and 11055/22). *HUDOC*. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-244292> (дата звернення: 24.03.2026).

9. Індекс гендерної рівності в Україні (2025) : аналіт. звіт / Уряд. уповноважений з питань гендерної політики. Київ : ВАІТЕ, 2025. 74 с.

10. Терещук М. М. Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір. *Забезпечення прав людини: національний та міжнародний виміри* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18 трав. 2023 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 112–115.

11. Васильєва Т. Domestic Violence in Ukraine: Legal, Social and Digital Challenges under Martial Law. *Applied Problems of Criminal Law*. 2025. № 4. P. 122–134.

УДК 346.26:355.292:004.94:629.7.05

Похиленко І. С., кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри права і публічного управління,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5409-7408>

Київський національний університет будівництва і архітектури, Україна

ВЕТЕРАНСЬКЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У СФЕРІ БЕЗПІЛОТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті досліджено ветеранське підприємництво у сфері безпілотних технологій як один із пріоритетних напрямів державної підтримки в умовах воєнного стану та повоєнної трансформації економіки України. Проаналізовано положення Закону України «Про ветеранське підприємництво» від 31 липня 2025 року № 4563-IX у контексті формування правових механізмів економічної реінтеграції ветеранів, розвитку інноваційного підприємництва та стимулювання високотехнологічних секторів економіки. Обґрунтовано, що сфера безпілотних авіаційних систем, наземних роботизованих комплексів, програмного забезпечення, аналітичних сервісів, технічного обслуговування та виробництва комплектуючих становить особливо перспективний сегмент реалізації підприємницького потенціалу ветеранів. Визначено, що в умовах воєнного стану державна підтримка ветеранського підприємництва у сфері безпілотних технологій має розглядатися не лише як соціальний інструмент адаптації, а як елемент економічної безпеки, інноваційного розвитку, технологічної суверенності та оборонно-промислової стійкості держави. Виявлено прогалини чинного регулювання та запропоновано напрями вдосконалення законодавства.

Ключові слова: ветеранське підприємництво, безпілотні технології, дронна економіка, державна підтримка, воєнний стан, господарська діяльність, інноваційна діяльність, dual-use технології.

Постановка проблеми. Воєнний стан в Україні зумовив не лише трансформацію механізмів державного управління, а й докорінну зміну структури економіки, пріоритетів інноваційного розвитку та ринку праці. Одним із найпомітніших наслідків повномасштабної війни стало стрімке зростання ролі безпілотних технологій у військовій, логістичній, енергетичній, аграрній, інфраструктурній та гуманітарній сферах. Водночас саме в умовах війни сформувався унікальний людський капітал – значна кількість військовослужбовців та ветеранів, які набули практичних компетентностей у сфері експлуатації, модернізації, ремонту, аналітики та організації роботи безпілотних систем.

Ці обставини актуалізують питання трансформації військового досвіду у легальний, економічно ефективний і суспільно корисний формат цивільної та господарської діяльності. Одним із найбільш перспективних механізмів такої трансформації виступає ветеранське підприємництво у сфері безпілотних технологій, що поєднує соціальну функцію реінтеграції ветеранів із розвитком інноваційного сектору, здатного забезпечити високий рівень доданої вартості, технологічну автономію та зміцнення національної безпеки.

Прийняття Закону України «Про ветеранське підприємництво» від 31 липня 2025 року № 4563-IX стало важливим кроком у формуванні нормативної бази державної підтримки відповідної категорії суб'єктів господарювання. Однак сучасні виклики воєнного стану вимагають не лише загального правового визнання ветеранського підприємництва, а й визначення його пріоритетних галузевих напрямів, серед яких сфера безпілотних технологій має особливе значення.

Стан наукової розробки проблеми. Проблематика ветеранського підприємництва у сфері безпілотних технологій є новою для вітчизняної юридичної науки та перебуває на стадії активного формування. Окремі аспекти ветеранського підприємництва вже висвітлювалися в сучасних дослідженнях, зокрема у праці Р. Осадчука «Ветеранське підприємництво як складова соціальної політики та соціальної роботи» [1], де обґрунтовано його значення як інструменту соціалізації та реінтеграції ветеранів. Теоретичним підґрунтям цієї статті є також попередні наукові напрацювання автора, зокрема дисертаційне дослідження «Організаційно-правові форми суб'єктів малого підприємництва», а також публікація «Ветеранське підприємництво як чинник стабілізації економічної системи України в умовах воєнного стану» [2]. У контексті авіаційно-правового виміру важливе значення мають праці автора, присвячені поняттю та класифікації авіаційної діяльності, ролі БПЛА в авіаційній діяльності, історії безпілотної авіації, правовим режимам транспортної діяльності в умовах воєнного стану та правовим аспектам експлуатації технологій подвійного призначення [3–9]. Водночас комплексні дослідження

ветеранського підприємництва у сфері БПЛА як пріоритетного напрямку державної підтримки фактично відсутні.

Метою публікації є визначення особливостей ветеранського підприємництва у сфері безпілотних технологій як пріоритетного напрямку державної підтримки в умовах воєнного стану, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавчого регулювання з урахуванням положень Закону України «Про ветеранське підприємництво» та сучасних викликів воєнної і повоєнної економіки.

Виклад основного матеріалу. Ветеранське підприємництво в Україні набуває ознак самостійного правового інституту, що поєднує економічну, соціальну, реінтеграційну та безпекову функції. Закон України «Про ветеранське підприємництво» закріпив нормативне визначення ветеранського підприємництва як самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик господарської або незалежної професійної діяльності, що здійснюється суб'єктами ветеранського підприємництва з метою досягнення економічних і соціальних результатів, у тому числі одержання прибутку. Таке визначення є концептуально важливим, оскільки законодавець прямо визнає подвійний характер цього явища, з одного боку, як форми підприємницької активності, а з іншого - як механізму соціальної адаптації та відновлення суб'єктності ветеранів у цивільному житті.

Особливого значення ветеранське підприємництво набуває у сфері безпілотних технологій. Воєнний стан сформував безпрецедентний попит на безпілотні авіаційні комплекси, наземні роботизовані системи, засоби повітряного та наземного моніторингу, програмні рішення для обробки даних, автоматизованого управління, навігації, телеметрії та аналітики. У цих умовах ветерани, які мають реальний досвід роботи з БпЛА, БпАК, НРК, засобами радіоелектронної протидії, польотною логістикою та оперативною обробкою розвідувальної інформації, стають носіями унікального людського капіталу, здатного бути трансформованим у високотехнологічне підприємництво.

Правова природа такого підприємництва має розглядатися ширше, ніж звичайна форма малого чи середнього бізнесу. Ветеранське підприємництво у сфері безпілотних технологій поєднує ознаки інноваційної діяльності, технологічного виробництва, сервісної інженерії, цифрового підприємництва, а в окремих випадках – і ринку технологій подвійного призначення. Саме тому воно має бути кваліфіковане як пріоритетний напрям державної підтримки, а не лише як один із багатьох сегментів підприємницької активності ветеранів.

Важливо, що Закон України «Про ветеранське підприємництво» формує універсальну рамку для такої підтримки. Закон передбачає, що державна підтримка суб'єктів ветеранського підприємництва включає фінансову, інформаційну, консультаційну, просвітницьку підтримку, а також підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, експортної діяльності, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Для сфери безпілотних технологій це має принципове значення, оскільки дронний бізнес

потребує не лише стартового капіталу, а й доступу до інженерної інфраструктури, науково-технічної бази, освітніх платформ, програм сертифікації, ринків збуту та міжнародної кооперації.

Фінансова підтримка, передбачена законом, є одним із базових інструментів формування ветеранського high-tech сектору. Закон дозволяє надавати суб'єктам ветеранського підприємництва гранти, кредити, компенсацію відсоткових ставок, часткову компенсацію лізингових і факторингових платежів, гарантії за кредитами, а також інші форми фінансового сприяння. Для підприємств у сфері безпілотних технологій це особливо важливо, оскільки вхід на ринок пов'язаний із суттєвими витратами на обладнання, комплектуючі, діагностичні засоби, майстерні, програмні комплекси, тестові полігони, інженерні команди та засоби кіберзахисту. На відміну від традиційного малого бізнесу, дроніві стартапи мають довший інноваційний цикл, вищий рівень технічного ризику та потребують більш гнучких фінансових інструментів.

Окрему увагу слід звернути на законодавчу норму, відповідно до якої не менше 10 відсотків коштів, передбачених у державних та місцевих програмах підтримки підприємництва, має спрямовуватися на суб'єктів ветеранського підприємництва. У контексті воєнного стану ця норма може бути інтерпретована як нормативна підстава для створення окремих цільових програм підтримки ветеранських стартапів у сфері безпілотних технологій, зокрема для виробництва, ремонту, модернізації та сервісного обслуговування дронів і роботизованих систем.

Особливої уваги заслуговує підтримка у сфері інновацій, науки та промислового виробництва. Закон прямо передбачає сприяння суб'єктам ветеранського підприємництва у цих напрямках, а також у провадженні експортної діяльності. Це положення має фундаментальне значення для сектору безпілотних технологій, оскільки останній є одночасно інноваційним, наукоємним, виробничим і потенційно експортно орієнтованим. У цьому контексті ветеранське підприємництво у сфері БПЛА не слід зводити лише до послуг аерозйомки чи операторської діяльності. Воно охоплює значно ширший спектр, зокрема, конструювання платформ, виробництво компонентів, розробку програмного забезпечення, створення систем телеметрії, машинного зору, автономного управління, геоаналітики, цифрових платформ управління флотом безпілотників, сервісних центрів та навчально-сертифікаційних програм.

Не менш важливою є освітня та кадрова складова. Закон визначає, що держава забезпечує підтримку у сфері підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для ведення ветеранського підприємництва, включно з навчально-методичною та науково-методичною допомогою, а також міжнародними програмами обміну досвідом. Для сфери безпілотних технологій це створює правову основу для формування спеціалізованих програм підготовки операторів БПЛА цивільного призначення, техніків із ремонту безпілотних систем, інженерів-конструкторів, фахівців із GIS, комп'ютерного зору, телекомунікаційних рішень та комплаєнсу польотної діяльності.

Разом із тим, аналіз Закону України «Про ветеранське підприємництво» дає підстави стверджувати, що попри прогресивність нормативної конструкції, чинне регулювання має переважно рамковий характер і не враховує повною мірою специфіки безпілотних технологій в умовах воєнного стану. Насамперед, закон не встановлює галузевої пріоритизації підтримки. Він створює загальні механізми для всіх видів ветеранського бізнесу, але не виділяє технологічні напрями, які мають стратегічне значення для національної безпеки, оборонно-промислової стійкості та повоєнного відновлення.

На нашу думку, у сучасних умовах держава повинна нормативно закріпити, що ветеранське підприємництво у сфері безпілотних технологій належить до пріоритетних напрямів державної підтримки, поряд із діяльністю у сфері критичної інфраструктури, енергетики, медичної реабілітації, кіберзахисту та технологій подвійного призначення. Така пріоритизація може бути реалізована через державну цільову програму розвитку ветеранського підприємництва, спеціальні конкурсні умови для грантів, пільгові кредитні продукти, квоти в індустріальних парках і технопарках, а також через спеціальні інструменти замовлення інноваційної продукції.

Суттєвою проблемою є також те, що безпілотні технології як сфера dual-use потребують особливого регуляторного супроводу. На відміну від звичайного малого бізнесу, ветеранські суб'єкти у цій сфері стикаються з питаннями сертифікації, технічних стандартів, випробувань, безпеки польотів, доступу до повітряного простору, використання частотного ресурсу, кіберзахисту, захисту персональних даних, експорту технологій, а іноді – з обмеженнями, пов'язаними з режимом воєнного стану. Тому загальні механізми підтримки мають бути доповнені спеціальними міжвідомчими процедурами, які враховуватимуть технологічну та безпекову специфіку сектору.

Закон також містить положення, які можуть стати підґрунтям для формування інноваційної інфраструктури ветеранського high-tech бізнесу. Зокрема, передбачено функціонування Єдиного державного веб-порталу у сфері розвитку та функціонування ветеранського підприємництва, а також механізми залучення міжнародних фінансових організацій, розвитку співпраці з технопарками та індустріальними парками, надання субсидій, грантів, компенсацій витрат і сприяння у розміщенні суб'єктів ветеранського підприємництва на відповідних майданчиках. У сфері безпілотних технологій це дозволяє створювати ветеранські інженерні хаби, сервісні центри, центри сертифікації, дроніві майстерні, лабораторії випробувань та акселераційні програми для стартапів.

Окремо слід наголосити на зв'язку між ветеранським підприємництвом у сфері безпілотних технологій та режимом воєнного стану. У цих умовах державна підтримка такого підприємництва не може розглядатися виключно як елемент соціальної політики. Йдеться про стратегічний інструмент забезпечення стійкості держави, оскільки розвиток ветеранських підприємств у сфері БпЛА здатен одночасно вирішувати кілька завдань: сприяти зайнятості та економічній

реінтеграції ветеранів; забезпечувати внутрішній ринок технологічними рішеннями; розвивати локалізоване виробництво критичних компонентів; підтримувати технологічну незалежність України; формувати експортний потенціал; посилювати оборонно-промислову кооперацію та цивільно-військову інноваційну екосистему.

З огляду на це доцільно сформулювати доктринальне положення, відповідно до якого ветеранське підприємництво у сфері безпілотних технологій слід розуміти як особливий різновид ветеранського підприємництва, пов'язаний із розробкою, виробництвом, модернізацією, ремонтом, технічним обслуговуванням, програмним забезпеченням, аналітичною обробкою даних, освітніми та сервісними послугами у сфері безпілотних авіаційних, наземних та інших роботизованих систем цивільного або подвійного призначення, який в умовах воєнного стану має визнаватися пріоритетним напрямом державної підтримки.

Законодавче вдосконалення у цій сфері, на нашу думку, має відбуватися у кількох взаємопов'язаних напрямках. По-перше, необхідно передбачити у підзаконних актах і державних програмах окремий напрям «ветеранське технологічне підприємництво» з виокремленням безпілотних систем як пріоритетного сегмента. По-друге, доцільно розробити спеціальний порядок підтримки ветеранських суб'єктів у сфері технологій подвійного призначення за участю Мінветеранів, Мінекономіки, Мінцифри, МОН, Державіаслужби та інших уповноважених органів. По-третє, варто запровадити додаткові стимули у сфері інтелектуальної власності, сертифікації, R&D, технічного тестування, локалізації виробництва та виходу на зовнішні ринки. По-четверте, необхідним є створення спеціальних освітньо-професійних треків для ветеранів у сфері безпілотних технологій на базі закладів професійної, фахової передвищої та вищої освіти, а також технопарків, інкубаторів та акселераторів.

Висновки. Ветеранське підприємництво у сфері безпілотних технологій в умовах воєнного стану є не лише формою господарської самореалізації ветеранів, а й стратегічним інструментом державної політики, спрямованої на забезпечення економічної стійкості, інноваційного розвитку, технологічної незалежності та національної безпеки України.

Закон України «Про ветеранське підприємництво» створив базову правову рамку для підтримки відповідних суб'єктів, передбачивши фінансові, інформаційні, консультаційні, інноваційні, освітні та інфраструктурні механізми сприяння. Водночас рамковий характер цього закону зумовлює потребу у його подальшій галузевій конкретизації, зокрема щодо високотехнологічних сфер, які мають особливе значення в умовах воєнного стану.

Сфера безпілотних технологій є природним середовищем реалізації ветеранського підприємницького потенціалу, оскільки ґрунтується на компетенціях, сформованих під час війни, має високий рівень інноваційності, здатна забезпечити швидке створення доданої вартості та безпосередньо

пов'язана з потребами оборонно-промислового, інфраструктурного, аграрного та логістичного секторів.

Список використаних джерел

1. Осадчук Р. В. Ветеранське підприємництво як складова соціальної політики та соціальної роботи. ЛОГОС. Мистецтво наукової думки. 2025. С. 89–92. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-24.01.2025.017>
2. Похиленко І. С. Ветеранське підприємництво як чинник стабілізації економічної системи України в умовах воєнного стану. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 07 жовтня 2025 р. Кропивницький, 2025. С. 384–386.
3. Похиленко І. С. Поняття авіаційної діяльності. *Повітряне і космічне право*. Юридичний вісник. 2019. № 3. С. 15–19.
4. Похиленко І. С. Класифікація авіаційної діяльності. *Повітряне і космічне право*. Юридичний вісник. 2019. № 4. С. 21–27.
5. Похиленко І. С. Роль і значення безпілотних літальних апаратів у авіаційній діяльності. *Альманах права*. Правові засади нормотворчої діяльності: національний і зарубіжний досвід: до 75-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (1949–2024). Вип. 15. Київ : Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2024. С. 399–404.
6. Акімов М. О., Похиленко І. С. Історичні аспекти виникнення та розвитку безпіотної авіації. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 5 (35). С. 1527–1536. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5\(35\)-1527-1536](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1527-1536).
7. Похиленко І. С. Правові режими транспортної діяльності в умовах воєнного стану. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 7 (37). С. 531–542. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7\(37\)-531-542](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7(37)-531-542).
8. Похиленко І. С., Акімов М. О. Правові аспекти експлуатації технологій подвійного призначення у транспорті. *Наукові перспективи*. 2025. № 7 (61). С. 926–940. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7\(61\)-926-940](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7(61)-926-940).